

MATERIALS OF THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS № 17
МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ Вып. 17

АРХЕАЛАГІЧНЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ
НА БЕЛАРУСІ ў 2007 ГОДЗЕ

МІНСК

2009

ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ
НАЦЫЯНАЛЬНАЙ АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ
Вып. 17

Археалагічныя даследаванні
на Беларусі ў 2007 годзе

Мінск

ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”
2009

УДК947.6 902/904 (476) (082)

Рэдакцыйная калегія выдання “Матэрыялы па археалогіі Беларусі”:

В.М. Ляўко, д.г.н. (галоўны рэдактар); Э.М. Загарульскі, д.г.н., прафесар; П.Ф. Лысенка, д.г.н., прафесар (нам. гал. рэдактара); А.Г. Калечыц, д.г.н.; В.Л. Лакіза, к.г.н.; І.М. Марзалюк, д.г.н.; А.М. Мядзведзеў, к.г.н. (адк. сакратар); С.Я. Расадзін, д.г.н.; В.І. Шадыра, к.г.н.; Г.В. Штыхаў, д.г.н., прафесар; І.М. Язэпенка, к.г.н. (нам. адк. сакратара)

Серыя заснавана ў 1957 годзе

Выданне падрыхтавана падчас выканання Дзяржаўнай комплекснай праграмы навуковых даследаванняў на 2006–2010 гг. «Гісторыя беларускай нацыі, дзяржаўнасці і культуры» (навуковы кіраўнік Праграмы – доктар гістарычных навук, прафесар А.А. Каваленя).

Абмеркавана і рэкамендавана да друку на паседжанні Вучонай рады ДНУ «Інстытут гісторыі НАН Беларусі»

Навуковы рэдактар: В.М. Ляўко, доктар гістарычных навук

Рэцензенты:

С.Я. Расадзін, доктар гістарычных навук, прафесар БДТУ

Д.У. Дук, кандыдат гістарычных навук, загадчык кафедры ПДУ

А.М. Мядзведзеў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, загадчык аддзела Інстытута гісторыі НАН Беларусі

A874 Археалагічныя даследаванні на Беларусі ў 2007 годзе / Матэрыялы па археалогіі Беларусі. – Мінск: ДНУ «Інстытут гісторыі НАН Беларусі», 2009. – Вып. 17. – 283 с., іл. – Бібліяграф. у канцы арт. – Рэз. на руск. і англ. мовах.

ISBN 978-985-6785-31-6

У зборнік уключаны артыкулы па археалогіі, старажытнай гісторыі і сумежных навук па старажытнай гісторыі Беларусі, а таксама даклады Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі “Вынікі археалагічных даследаванняў у 2007 годзе”.

Выданне прызначана для археолагаў, гісторыкаў і ўсіх тых, што цікавіцца старажынай гісторыяй Беларусі.

На вокладцы размешчана выява знаходкі з Турава

ISBN 978-985-6785-31-6

© Укладанне А.М. Мядзведзева

© ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”

ЗМЕСТ

Голубеў В.Ф. (Мінск) ФОРМЫ АБШЧЫННАЙ АРГАНІЗАЦЫІ НА БЕЛАРУСКІХ ЗЕМЛЯХ У ПЕРШАБЫТНУЮ І ФЕАДАЛЬНУЮ ЭПОХУ	3
Кудраўцава С.А. (Мінск) ДА ПЫТАННЯ АСВЯТЛЕННЯ ПРАБЛЕМЫ “ЯЗЫЧНІЦТВА Ў ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНЫМ ЖЫЦЦІ БЕЛАРУСІ (СЯРЭДЗІНА ІХ–ХІV СТ.)” ПА МАТЭРЫЯЛАХ АРХЕАЛАГІЧНЫХ КРЫНІЦ	14
Касюк Е.Ф. (Мінск) ПРОБЛЕМА ФОРМИРОВАНИЯ ПРАЖСКОЙ КУЛЬТУРЫ (ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ ОБЗОР)	17
Кісюкевіч Н. (Гродна) ПЫТАННІ ВЫВУЧЭННЯ ЮВЕЛІРНАГА РАМЯСТВА БЕЛАРУСКАГА ПАНЯМОННЯ	25
Зяцц Ю. А. (г. Мінск) К ВОПРОСУ О КУРГАННЫХ ЗАХОРОНЕНИЯХ С НАРУШЕННЫМ АНАТОМИЧЕСКИМ ПОРЯДКОМ КОСТЯКОВ	29
Сорокина О.А. (Мінск) АНТРОПОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДРЕВНЕГО НАСЕЛЕНИЯ ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ	34
МАТЭРЫЯЛЫ	
Л. Д. Поболь, Н. Н. Дубицкая (Мінск) ПОЛУЗЕМЛЯНОЧНЫЕ ПОСТРОЙКИ НА ПОСЕЛЕНИИ ТАЙМАНОВО БЫХОВСКОГО РАЙОНА МОГИЛЕВСКОЙ ОБЛАСТИ (ПО МАТЕРИАЛАМ ПОСТРОЕК №№ 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12)	38
Харитонович З.А., Кенько П.М. (Мінск) ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ ИТОГИ ИЗУЧЕНИЯ ГОРОДИЩА ВОЗЛЕ Д. НОВЫЕ ВОЛОСОВИЧИ ЛЕПЕЛЬСКОГО РАЙОНА	52
Медведев А.М. (Мінск) К ВОПРОСУ О ПРОИСХОЖДЕНИИ И ХРОНОЛОГИИ УКРАШЕНИЙ ЭПОХИ ВЕЛИКОГО ПЕРЕСЕЛЕНИЯ НАРОДОВ (ФИБУЛЫ ТИПА ВИЛЬКАНЦЫ)	63
Вяргей В., Іоў А. (Мінск) ЛЯПНАЯ КЕРАМІКА ЯК КРЫНІЦА ДЛЯ ВЫВУЧЭННЯ КУЛЬТУРНЫХ КАНТАКТАЎ НАСЕЛЬНІЦТВА ПІНСКАГА ПАЛЕССЯ Ў АПОШНЯЙ ЧВЭРЦІ І ТЫСЯЧАГОДДЗЯ	78
Кошман В.І. (Мінск) ГАРАДЗІШЧА СВІСЛАЧ: КРЫНІЦЫ І ГІСТОРЫЯ ВЫВУЧЭННЯ ПМНІКА	86
Голубеў В.Ф. (Мінск) СЕЛЬСКАЯ АБШЧЫНА Ў ЦАРКОЎНЫХ УЛАДАННЯХ БЕЛАРУСІ Ў ХVІ–ПЕРШАЙ ПАЛОВЕ ХVІІ СТ.	96
АРХЕАЛАГІЧНЫЯ АДКРЫЦЦІ 2007 ГОДА	
Калечні Е.Г. (Мінск) ПРОБЛЕМА ПЕРВОНАЧАЛЬНОГО ЗАСЕЛЕНИЯ И ИСТОРИЯ ПОСЛЕДУЮЩЕГО ОСВОЕНИЯ ЧЕЛОВЕКОМ ТЕРРИТОРИИ БЕЛОВЕЖСКОЙ ПУЩИ НА ПРИМЕРЕ ИЗУЧЕНИЯ МНОГОСЛОЙНОГО ПОСЕЛЕНИЯ В УРОЧИЩЕ ГОРЫ (КАМЕНИУКИ-2) – 2007 Г.	107
Обуховский В.С., Остраускас Т., Сидорович В.М. ИССЛЕДОВАНИЯ СТОЯНКИ КОВАЛЬЦЫ 4 ГРОДНЕНСКОГО РАЙОНА (2004-2007)	112
Мотузко А.Н. ОСТАТКИ ФАУНЫ МЛЕКОПИТАЮЩИХ ИЗ АРХЕОЛОГИЧЕСКОЙ СТОЯНКИ КОВАЛЬЦЫ-4	119
Колосов А.В. (Могилев) АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ РАБОТЫ НА ТЕРРИТОРИИ МОГИЛЕВСКОГО ПОСОЖЬЯ В 2007 Г.	121
Белявец В., Ткачоў А. РАСКОПКИ НА СТАЯНЦЫ КАМЯНІУКІ-1	128
Зуева А. АРХЕАЛАГІЧНЫЯ РАЗВЕДКІ НА ТЭРЫТОРЫІ ГРОДЗЕНСКАГА І ПІНСКАГА РАЁНАЎ	132
Крывальцэвіч М. М. (Мінск) НЕКАТОРЫЯ ВЫНІКІ ПАЛЯВЫХ АРХЕАЛАГІЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ НА ТЭРЫТОРЫІ УСХОДНЯГА ПАЛЕССЯ І ЦЭНТРАЛЬНАЙ БЕЛАРУСІ Ў 2007 Г.	137
Лакіза В.Л. (Мінск) ВЫВУЧЭННЕ ПМНІКАЎ КАМЕННАГА І БРОНЗАВАГА ВЯКОЎ НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ Ў 2007 ГОДЗЕ	143
Чарняўскі Макс. (Мінск) РАСКОПКИ НА ПАСЕЛІШЧАХ АСАВЕЦ-7 І БЯРЭШЧА-1	151
Чарняўскі Міхал М. ПАЛЯВАЯ АРХЕАЛАГІЧНАЯ ПРАЦА ЛЕТАМ 2007 Г.	156
Белявец В.Г., Сідаровіч В.М. (Мінск) ДЭНАРЫЙ РЫМСКАЙ РЭСПУБЛІКІ З ПАСЕЛІШЧА НЕСВІЛО БРЭСЦКАГА РАЁНА	160

Дробушевский А.И. ИССЛЕДОВАНИЯ В ВЕТКОВСКОМ РАЙОНЕ ГОМЕЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ	161
Дубицкая Н. Н. РАСКОПКИ НА ГОРОДИЩЕ У Д. КРАСНАЯ ГОРКА ЖЛОБИНСКОГО РАЙОНА ГОМЕЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ В 2007 Г.	162
Шадыра В. І., Махнач А.І. СЕЛІШЧА КЛІШЫНА НА ВЫСПЕ ВОЗЕРА СЕЛЯВА	169
Харьгановіч З.А. АРХЕАЛАГІЧНЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ НА ТЭРЫТОРЫІ МІНСКАЙ І ВІЦЕБСКАЙ АБЛАСЦЕЙ	179
Дук Д.У. (Наваполацк) АРХЕАЛАГІЧНЫЯ РАСКОПКІ НА СТАРАЖЫТНЫМ ПОЛАЦКІМ ГАРАДЗІШЧЫ Ў 2007 Г.	186
Зяцц Ю.А. (г. Минск) ОСНОВНЫЕ ИТОГИ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ТЕРРИТОРИИ ВЕРХНЕГО ГОРОДА В МИНСКЕ, В ЗОНЕ СТРОИТЕЛЬСТВА ДУХОВНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ЦЕНТРА БЕЛОРУССКОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ В 2006–2007 гг.	190
Іоў А.В. РАБОТЫ НА ЮРАВИЦКІМ ГАРАДЗІШЧЫ І НОВЫХ ПОМНІКАХ ЛЕВАБЯРЭЖЖА Р. ЛЯСНАЯ.	195
Кошман В.І. (Мінск) АРХЕАЛАГІЧНАЕ ВЫВУЧЭННЕ ПОМНІКАЎ БАСЕЙНА Р. БЯРЭЗІНЫ Ў 2007 Г.	201
Макушников О.А., Сычев В.И. (Гомель) ОСНОВНЫЕ ИТОГИ ИССЛЕДОВАНИЙ ВОСТОЧНОСЛАВЯНСКИХ ПАМЯТНИКОВ НА ЮГО- ВОСТОКЕ БЕЛАРУСИ В 2007 г.	204
Плавінскі М.А. РАСКОПКІ КУРГАННАГА МОГІЛЬНІКА ПАГОШЧА Ў 2007 Г.	212
Ганецкая І.У. ПРАЦЯГ ДАСЛЕДАВАННЯЎ НА ГЛУСКІМ ЗАМКУ	217
Дук Д.У. (Наваполацк) АРХЕАЛАГІЧНЫ НАГЛЯД ЗА ПРАВЯДЗЕННЕМ БУДАЎНІЧЫХ РАБОТ У Г. ПОЛАЦКУ Ў 2007 Г.	219
АРХЕАЛАГІЧНЫ НАГЛЯД ЗА ПРАКЛАДАННЕМ ЦЕПЛАТРАСЫ ПА ВУЛ. ГОГАЛЯ	
Ільютык А.В. (Мінск) БОБРУЙСКАЯ КРЕПОСТЬ. ПОЛИГОН 3	221
Кошман В.І., Панурын Р. (Мінск) АРХЕАЛАГІЧНЫ НАГЛЯД У ГІСТАРЫЧНАЙ ЧАСТЦЫ Г. МІНСКА ПАД ЧАС ЗЕМЛЯНЫХ І БУДАЎНІЧЫХ РАБОТ У 2007 Г.	228
О.Н.Левко, А.Р.Белоусов, Д.А.Коваленко РАБОТЫ НА ПЛОЩАДИ СВОБОДЫ В ВИТЕБСКЕ В 2007 Г.	234
Левко О.Н. (Мінск) ИССЛЕДОВАНИЯ В ИСТОРИЧЕСКОМ ЦЕНТРЕ ОРШИ К «ДОЖИНКАМ» 2008 Г.	244
Расадзін С.Я. (Мінск) ШАЦІЛІНСКІ ВОСТРАЎ, ГІСТАРЫЧНЫ ПАПЯРЭДНІК СУЧАСНАГА СВЕТЛАГОРСКА	254
Соловьев А. А. (Полоцк) ИТОГИ АРХЕОЛОГИЧЕСКОГО НАДЗОРА ЗА РЕМОНТОМ ТЕПЛОТРАССЫ НА УЛ. ВОЙКОВА В Г. ПОЛОЦКЕ	261
Квитницкий М.В., Лысенко С.Д. ОХРАННЫЕ РАСКОПКИ У С. ТАЦЕНКИ ПОД КИЕВОМ.	262
Резепкин А.Д., Поплевко Г.Н. (г. Санкт-Петербург, ИИМК РАН) НАЧАЛО РАННЕБРОНЗОВОЙ ЭПОХИ НА СЕВЕРНОМ КАВКАЗЕ	268
Taras H. REZULTATY BADAŃ STANOWISK KULTURY TRZCINIECKIEJ W POLSCE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ W LATACH 1998--2007	275

Научное издание

Археологические исследования в Беларуси в 2007 году

Материалы по археологии Беларуси. Вып. 16.

На белорусском и русском языке

Навуковае выданне

Археалагічныя даследаванні на Беларусі ў 2007 годзе

Матэрыялы па археалогіі Беларусі. Вып. 17.

На беларускай і рускай мове

Выдавецкі рэдактар:

Тэхнічны рэдактар: А.М. Мядзведзеў

Карэктар: Н.М. Лявончык, Т. Салавей

Кампутарнае макетаванне: А.М. Мядзведзеў

Пераклад на ангельскую мову: С.Д. Дзярновіч, З.А. Харытановіч

Тэкст друкуецца ў аўтарскай рэдакцыі

Здадзены ў набор 15.02.2009 г. Падпісаны ў друк 2.06.2009 г. Фармат

60x84 1/8. Папера для ксераксаў. Гарнітура Times.

Друк рызаграфічны. Ум.-друк. арк. 32,55. Ул.-выд. арк. 28,11.

Тыраж 200 экз. Заказ № __.

ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”

220072, г. Мінск, вул. Акадэмічная, 1.

Ліцэнзія ЛВ № 02330/0133318 ад 09.06.2004 г.